

Övergångsregler för tiden fram till kommitténs slutbetänkande

I delbetänkandet föreslås övergångsregler avseende jakt och fiske i de berörda områdena. Förslaget innebär att staten i egenskap av berörd länsstyrelse fortsättningsvis upplåter jakt och fiskerätt dock inte utan vissa ändringar. Nedan redovisar vi några av dess föreslagna förändringar.

Kommittén förslår vidare att dessa förändringar ska tillämpas från och med den 1 juni 2024. De tillfälliga övergångsreglerna ska därefter ersättas av ett permanent regelverk, mer om det i Bilaga 3.

Från delbetänkandet:

Lagstiftningen måste ändras så att det rättsliga läget efter Girjasdomen avspeglas i lagtexten. Detta har gjorts genom ett nytt andra stycke i 31 § rennäringslagen.

Från Svenska Jägareförbundet:

Girjasdomen från 2020 medför att denna ändring måste göras. Det kan finnas synpunkter på utformningen av bestämmelsen.

Från delbetänkandet:

Genom att en sameby sålunda kan få ett bestämmande inflytande över jakt och fiske bör man också ha regler om hur och av vem vilt- och fiskevård ska bedrivas i sådana fall. Förslag om detta finns i nya 32 b och 32 c §§.

Är dessa regler ändamålsenliga?

Från Svenska Jägareförbundet:

Är dessa regler ändamålsenliga?

Idag utför jägarna viltvård och inventeringar på statens mark ovan odlingsgränsen samt renbetesfjällen motsvarande 1000-tals mantimmar och inköp av viltvårdsmaterial motsvarande många 100 000-tals kronor. Detta har finansierats indirekt av jägarna som löser ett jaktkort på berörd mark. Detta är ett samarbete mellan forskare, länsstyrelse, jaktvårdskretsar och hundklubbar. Varken samebyar eller dessa jägare vill fortsätta viltvårda och inventera om delbetänkandet går igenom. Samebyarna har ingen eller liten anledning att viltvårda och inventera och jägarna är inte villiga att göra jobbet då deras jakt kommer att begränsas eller i värsta fall förbjudas. Detta är ett mycket tråkigt scenario. Hur ser framtiden ut för sådant ideellt viltvårdande och viltförvaltande verksamhet?

Från delbetänkandet:

Kommittén sagt sig vilja behålla det nuvarande systemet övergångsvis. Det finns goda skäl för detta eftersom det nu har tillämpats i över trettio år och fungerar bra i många avseenden. Man har emellertid föreslagit väsentliga förändringar.

Man har ändrat systematiken. Regler som tidigare fanns i rennäringsförordningen har flyttats över till rennäringslagen.

Vad är motiven för detta? Är det bra att regeringen förhindras att anpassa reglerna till ändrade förhållanden utan att gå via riksdagen?

Från Svenska Jägareförbundet:

Detta är tveeggat. Om det leder till en enklare och mer lättläst lagreglering så är det bra. Då får man acceptera att systemet blir litet rigidare. Vår uppfattning är emellertid att det inte innebär en sådan förbättring att det är motiverat att ändra systematiken nu under en övergångsperiod. Det blir bara förvirrande.

Från delbetänkandet:

Man har ändrat kriterierna för när rätt till småviltsjakt och handredskapsfiske ska upplåtas. Den tidigare lydelsen att det ska ske "när någon olägenhet av betydelse inte uppkommer för rennäringen" har ändrats till "när det kan ske med endast ringa olägenhet för renskötseln". Samtidigt uttalar man att samebyns åsikter om vad som är olägenhet bör godtas och att länsstyrelsen inte behöver kontrollera om samebyns bedömning är rimlig.

Vad innebär detta i praktiken? Hur ska länsstyrelserna tolka detta? Innebär ändringen från "rennäringen" till "renskötseln" att avlysningar för älgjakt inte kommer på fråga?

Från Svenska Jägareförbundet:

Det är fullt klart att "ringa olägenhet" är ett begrepp som kan tolkas som att minsta störning för rennäringen kan föranleda avlysning eller stopp för upplåtelser. Det hela förstärks genom att samebyns uppfattning normalt bör godtas utan vidare kontroll. Som vi ser det fråntas länsstyrelsen möjligheten att fatta beslut på ett välgrundat underlag. Förslaget torde i praktiken komma att innebära att ett Girjassystem införs redan övergångsvis.

Det är svårt att avgöra om ändringen från "rennäringen" till "renskötseln" får någon betydelse i praktiken.

Från delbetänkandet:

Man har i ett nytt stycke i 33 § föreslagit att en lokal förening ska kunna överta länsstyrelsens roll att överlåta rätt till småviltsjakt eller fiske. Det är naturligtvis bra med lokalt engagemang men av de föreslagna reglerna om sådana lokala föreningar (3 a § rennäringförordningen) framgår att man tänker sig en förening med en kraftig majoritet av samebyrepresentanter i styrelsen och inte en enda representant för markägaren.

Är detta ett seriöst förslag?

Från Svenska Jägareförbundet:

Att förvalta jakt och fiske i den omfattning som delbetänkandet avser är ett krävande uppdrag i såväl tid som kompetens. En förening med tydlig övervikt för samebyarna kan verka för beslut om begränsande eller förbjudna möjligheter till jakt och fiske. Erfarenheter från Girjas förvaltning stödjer denna bedömning. Enhetliga regelverk för bedrivandet av jakt och fiske efterfrågas såväl från den som nyttjar jakt och fiskerätten, från myndigheter och även från Renmarkskommittén. Med lokala föreningar kan dryga 40-talet olika föreningar ta sig an förvaltningen. Detta kommer inte gynna enhetlighet och förmodligen inte tillgängligheten. Lokala föreningar kan driva egna intressefrågor men ska besparas det tunga ansvar som jakt- och fiskeförvaltning innebär.

Från delbetänkandet:

Man har ändrat reglerna för överklagande av beslut och i större utsträckning tänkt sig överklagande till domstol. Ärenden av detta slag har dock inte koncentrerats till en särskild domstol, vilket är möjligt när det gäller ärenden som kan kräva viss specialisering.

Är ändringen bra med hänsyn till handläggningstiderna? Är det rimligt att bortse från Århuskonventionen som ger även andra än samebyar rätt att överklaga i vissa fall? Vad gäller om beslut som en lokal förening fattar i länsstyrelsens ställe?

Från Svenska Jägareförbundet:

Överklagande till domstol kan fungera om domstolarna ges rätt förutsättningar. Då bör målen koncentreras till en särskild domstol som kan uppjobba specialkompetens i dessa frågor och som ges resurser att behandla målen snabbt. Det behöver också klargöras att talerätt enligt Århuskonventionen kan bli aktuell när ett mål gäller åtgärder som påverkar förvaltningen av viltstammar och fiskebestånd.

Det behövs bestämmelser om hur beslut av en lokal förening kan överklagas.